

"צהר פיקוח מזון בע"מ" מערך הכשרות החדש של ארגון צהר

ניתוח מגמות ומקורות מימון

הקמת מערך הכשרות של ארגון רבני צהר, הינו חלק ממהלך לפירוק הרבנות הראשית, ולא לחיזוק הכשרות בישראל, בניגוד להצהרות של מוביליו:

1. **לא פורסמה זהותם של "הפילנתרופים"** שאמורים לממן את עלות העלות השנתית של המיזם (3 מיליון ₪). בהכנות להקמת המיזם, ניכרת מעורבות מכון טריבוגרוף, של המיליונר האוסטרלי הארי אוסקר טריבוגרוף, אשר תורם לפרויקטים של צהר בתחום הגיור, וכן תומך במיזם הגיור האלטרנטיבי "גיור כהלכה".
2. גורמים הפועלים במוצהר לפירוק הרבנות, רואים "יום חג" בהקמת מערך הכשרות של צהר, ומצהירים כי זהו **צעד חשוב ומבורך בדרך לפירוק הרבנות**. ביניהם: המרכז הרפורמי לדת ומדינה, התנועה הקונסרבטיבית, ישראל חופשית, חדו"ש, מכון הרטמן, השגחה פרטית, המכון הישראלי לדמוקרטיה.
3. חברי הכנסת של הבית היהודי חשפו כי אנשי ארגון צהר **מנעו במכוון בשנה האחרונה ניסיונות לקידום חקיקה שתשפר את מערך הכשרות הממלכתי**.

תוכן העניינים :

3	א. רקע
3	ב. מי ינהל את מערך הכשרות?
4	ג. מי מממן את מערך הכשרות של צהר?
6	ד. מיזם הכשרות של צוהר התמזג עם השגחה פרטית באופן מלא
7	ד. צהר הכשילו קידום חוקים לשיפור מערך הכשרות הממלכתי
	ה. קולות שונים שרואים בהקמת מערך הכשרות של צהר פריצת דרך לפירוק הרבנות הראשית
9
11	נספח א' - מקורות המימון של צהר – הרחבה
11	1. מליונר מאוסטרליה - הארי אוסקר טריבוגרוף
13	2. תקדימי העבר – התורמים המרכזיים של צהר (חלקי)
16	נספח ב' - מקורות המימון של מיזם הכשרות "השגחה פרטית"
18	נספח ג' - בלימת החקיקה - כתבה בעיתון "בשבע"

א. רקע:

בתאריך י"א אדר תשע"ח הודיע ארגון רבני צהר על הקמת 'מערך כשרות' חדש ברוח צוהר שיפעל ללא פיקוח של הרבנות הראשית.

יעדי המערך: להגיע בתוך 3 שנים ל-1,200 בתי עסק מושגחים שהם כ-10% משוק הכשרות, ובמקביל להיכנס לתחום המזון התעשייתי.

מחירים: המחירים זהים כפי הנראה לתעריפי הכשרות של הרבנות כך שהמניע לעבור להכשר צהר לא יהיה כספי אלא אחר. יחד עם זאת ישנם מספר משקיעים גדולים שתורמים לצורך הקמתו של המיזם¹.

ב. מי ינהל את מערך הכשרות?

בראש מערך הכשרות יעמוד **הרב אורן דובדבני** שעמד עד עתה בראש מיזם הכשרות הליברלי 'השגחה פרטית' שיתמזג עם מערך הכשרות של צהר (משגיחי הכשרות והעסקים של 'השגחה פרטית' יעברו לעבוד בצהר פיקוח מזון בע"מ).

את מערך הכשרות **ינהל חזי דרקסלר** דוברו לשעבר של חה"כ אלעזר שטרן².

¹ <https://www.themarker.com/allnews/1.5848939>

² <https://www.facebook.com/vozimleshinuv/photos/a.338133816273084.83873.311316755621457/1037506929669099/?type=3&theater>

ג. מי שותף במערך הכשרות של צהר?

לטענת הארגון מערך הכשרות בנוי על שלשה עקרונות מפתח: הלכה, שקיפות ונהלים מסודרים³. הבעיה המרכזית היא שאין כאן שקיפות בכלל מי הגורמים שמרווחים ומנהלים את המיזם.

כפי שעולה מדברי ארגון רבני צוהר מערך הכשרות לא עומד בכוחות עצמו, אלא מכח משקיעים חיצוניים שמטרתיהם עלומות. כך הסביר הרב משה בארי מנכ"ל צהר (שמשמש גם כדירקטוריון צהר פיקוח מזון):

"צהר חיה מתרומות. גם את המפעל הזה יממנו פילנתרופים. אנחנו מקווים להגיע ליציבות בתוך שנתיים וחצי. העלות השנתית הצפויה היא 3 מיליון שקל בשנה הראשונה - ועלות זו תגדל ככל שנתרחב."⁴

מבנה פעילות זה מוכר לנו גם מדרך ההתנהלות של מיזם השגחה פרטית, שם עמדו מאחורי המיזם שלשה גופים שמטרתם המוצהרת היא פירוק הרבנות הראשית והפיכת מדינת ישראל לליברלית ופלורליסטית יותר והכנסה של גורמים רפורמים וקונסרבטיבים להנהגה הדתית בישראל, כפי שנראה בהמשך.

אמנם אין כעת מידע גלוי על זהותם ואופיים של התורמים למיזם "צהר פיקוח מזון" אך בהחלט ניתן לדעת מיהם השותפים במיזם, לפחות בשלבי ההקמה שלו

קשה לדעת מי התורמים מאחורי המיזם הזה אבל אפשר ללמוד מתקדימי העבר, ומטביעות אצבעות של גורמים שונים:

מחקר השוק לצורך בדיקת כדאיות הקמת מערך כשרות חילופי, נערך על ידי מיזם "יהדות לכולנו", מיסודו של ח"כ אלעזר שטרן (יש עתיד), ובשיתוף מכון טריגובוף. כפי שמדווח ב ynet :

"מחקר שוק שנערך לקראת ההכרזה על מערך הכשרות של "צהר" בחן את פוטנציאל ההצלחה של תעודות ההשגחה החלופיות בקרב צרכנים הנוהגים לפקוד מסעדות ובתי קפה. הממצאים: 80% מהיהודים דוברי העברית בישראל (בניכוי החרדים, שאינם קהל היעד של המיזם) הביעו נכונות גבוהה או בינונית לאכול במקום הנושא את התעודה, ו-58% ממי שאינם מקפידים על כשרות יעדיפו לסעוד בבית עסק המושגח על ידי "צהר" על פני מקומות אחרים.

הסקר נערך על ידי חברת המחקר "סי. איי. מידע שיווקי" עבור מיזם "יהדות לכולנו", מיסודו של ח"כ אלעזר שטרן (יש עתיד), ובשיתוף מכון טריגובוף"⁵

באופן מקרי, דוברו של ח"כ אלעזר שטרן ממונה למנהל מערך הכשרות. יש לציין כי ח"כ שטרן עצמו ניהל קשרים בשנים האחרונות עם מכון טריבוגורף ובכיריו ונסע למס' פגישות בעולם

³ http://www.tzohar.org.il/?page_id=16360

⁴ <https://www.themarker.com/allnews/1.5848939>

⁵ <https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5132426,00.html>

לפגישות עם אנשי המכון ובמימונם.⁶ על רקע דבריו של שטרן כבר בשנת 2015, על כוונתו לפעול להקמת מערך כשרות מחוץ לרבנות, יתכן שמגיעים אלו עם טריגובוֹף עסקו גם בקידום מטרה זו:

”רבנים חשובים שמו גבולות להתאכזרותה של הרבנות הראשית לאזרחי המדינה, ולעתידה של מדינת ישראל.. אחר כך נפעל גם להקמת מערך כשרות מחוץ לרבנות. אז שהרבנות לא תכיר, לא קרה כלום. לא כתוב בתורה שהיא הקובעת מיהו יהודי. הילדים שלי והילדים של השכנים שלי והחברים שלי יתחתנו עם אותם מתגיירים – וזה מה שחשוב”⁷

המיליונר הארי אוסקר טריגובוֹף מאוסטרליה, מוכר כגורם מרכזי במימון פעילויות צהר, בעיקר מתחום הגיור, אוסקר הינו חבר מן המניין ותורם גדול לבית הכנסת הפלורליסטי “עמנואל” הממוקם בסידני⁸, שכולל בתוכו תנועות רפורמיות וקונסרבטיביות⁹. ובתו היא ‘רבה’ בבית הכנסת¹⁰. על פי פרסומים, טריגובוֹף נחשב לאדם העשיר באוסטרליה¹¹.

כפי שנראה, ניתן להעריך שהוא גם אחד הגורמים שעומדים גם באופן כלכלי מאחורי מערך הכשרות החדש.

בנוסף, מכון הארי אוסקר טריגובוֹף תורמים לפרוייקט “מסלול” לגיור ברוסיה ובאוקראינה, מיזם הגיור האלטרנטיבי “גיור כהלכה”¹² ופרוייקט “יהדות לכולנו” מיסודו של אלעזר שטרן.

בנוסף, קרנות נוספות תומכות במיזמים אחרים של צוהר, וניתן להעריך שעשויות להוות שותפות גם למימון מערך הכשרות: קרן אביחי, קרן קשת, קרן יהל, הפדרציות היהודיות של צפון אמריקה, קרן יורנו. ראו הרחבה על תמיכת קרנות אלו בצהר וזהותן האידאולוגית בנספח.

גם אם כוונתו של ארגון צהר היא לטובה, שיתוף פעולה עם ארגונים אלו מהווה כשלעצמו בעיה, ומעורר שאלה.

⁶ <http://main.knesset.gov.il/Activity/committees/Ethics/Documents/MkAbroad.pdf>

⁷ <https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4689478,00.html>

⁸ <http://www.belmadar.com.au/post/harry-triguboff-at-emanuel-synagogue>

⁹ <https://emanuel.org.au/>

¹⁰ <https://emanuel.org.au/about-us/our-clergy>

¹¹ <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001131544>

¹² <https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4689429,00.html>

ד. מיזם הכשרות של צוהר התמזג עם השגחה פרטית באופן מלא

השגחה פרטית נתמכה באופן מלא על ידי שלושה גופים פילנתרופיים בעייתיים, ראו פירוט על פעילות קרנות אלו בנספח. להלן לקט קצר של הארגונים הנתמכים על ידי קרנות פילנתרופיות אלו:

- **קרן שוסטרמן** – הקרן תומכת בארגוני להט"ב וגופים רפורמים, ביניהן:
 - 'חוש"ן – מרכז החינוך וההסברה של קהילת הלהט"ב בישראל'¹³
 - 'הבית הפתוח לגאווה ולסובלנות בירושלים' - ארגון של קהילת הלהט"ב בירושלים, המוביל את מצעדי הגאווה בעיר ועוד.¹⁴
 - **Hebrew Union College** (היברו יוניון קולג') – מכון למדעי היהדות של התנועה הרפורמית בירושלים, ב"ס להכשרת "רבנים רפורמים" בישראל.
 - **פנים – איגוד ארגוני יהדות ישראלית**¹⁵
- **קרן ליטטאג (leichtag)** - הקרן תורמת לארגונים שונים הפועלים במוצהר לריסוק מונופול הרבנות ולארגונים אחרים, ביניהן: **הקרן החדשה לישראל, ישראל חופשית, הישיבה החילונית בני"ה, מכון הרטמן, "רוח חדשה"**
- **הפדרציה של ניו יורק – (UJA)** – הפדרציה תומכת גם היא בחלק מאותם ארגונים: **ישראל חופשית, בני"ה, פנים – איגוד ארגוני יהדות ישראלית.**

¹³ <https://www.schusterman.org/content/our-partners-3>

¹⁴ <https://www.schusterman.org/jerusalem-open-house-pride-and-tolerance-joh>

¹⁵ <https://www.panim.org.il>

ד. צהר הכשילו קידום חוקים לשיפור מערך הכשרות הממלכתי

עם פרסום דבר הקמת מערך הכשרות של צהר, בטענה שקיימים ליקויים קשים במערך הכשרות הממלכתי, חשפו חברי כנסת מהבית היהודי שהנסיונות לקדם חוקים לשיפור מערך הכשרות הממלכתי נבלמו דווקא על ידי אנשי צהר:

כך, מספר ח"כ הרב אלי בן דהן בראיון ל"מקור ראשון":

"בכנסת הזו יזמתי שני חוקים האחד שקובע כללים אחדים בכשרות המחייבים את הרבנות והעברתי אותו לבצלאל סמוטריץ' שיקדם אותו והשני שתהיה חברה ממשלתית שתעסיק את המשגיחים ואותו נתתי לשולי מועלם. וראי איזה פלא את שני החוקים האלה מי מונע מלהעלות לוועדת שרים? 'צהר'. הארגון שמצד אחד צועק על הרבנות הראשית שאין סטנדרטים ומצד שני פועל דרך ח"כים בכולנו ובישראל ביתנו נגד הצעות החוק." ¹⁶

וכן מתוארת באתר "סרוגים" הביקורת שהועברה על ראשי צהר בישיבת סיעת הבית היהודי:

בן דהן וסמוטריץ' האשימו את הרב פוירשטיין ובארי כי הצעות חוק שהעלו בכנסת הקודמת למען סידור הכשרות, נתקעו על ידי צהר. "בכנסת הקודמת הצלחנו לקדם שתי הצעות חוק משמעותיות להסדרת הכשרות, אך תקעתם לנו מקלות בגלגלים לקידומן". בנוסף, גם בכנסת הנוכחית הגיש סמוטריץ' הצעת חוק נוספת אך הם תקעו אותה בעזרת ח"כ רחל עזריה מכולנו. ¹⁷

ובכתבה בעיתון "בשבע" ¹⁸, מפרטים חברי הכנסת עד כמה היו מעורבים ראשי צהר במניעת קידום החקיקה, באמצעות קשר הדוק עם ח"כים במפלגת "כולנו". אפילו הרב סתיו בעצמו בעת ששהה באוסטרליה, העביר הנחיות ישירות לח"כ רועי פולקמן למנוע את תמיכתו בחוק המקודם ע"י הבית היהודי. בעמוד הבא:

¹⁶ <https://www.makorrishon.co.il/judaism/25751>

¹⁷ <http://www.srugim.co.il/241779-%D7%A8%D7%90%D7%A9%D7%99-%D7%90%D7%A8%D7%92%D7%95%D7%9F-%D7%A6%D7%94%D7%A8-%D7%94%D7%95%D7%AA%D7%A7%D7%A4%D7%95-%D7%A2%D7%9C-%D7%99%D7%93%D7%99-%D7%94%D7%91%D7%99%D7%AA-%D7%94%D7%99%D7%94%D7%95%D7%93>

¹⁸ <https://www.inn.co.il/News/News.aspx/368047>

בכנסת הנוכחית, לאחר שמונה לתפקיד סגן שר הביטחון, העביר הרב בן דהן את הצעת החוק בדבר קביעת כללים אחידים למערך הכשרות לח"כ סמוטריץ' כדי שיקדם אותה, אך אז החלו ההתנגדויות. "כשניסיתי בשנה שעברה לקדם את החוק, שר התיירות יריב לויין הביע התנגדות נחרצת וטען שהוא יפגע בבעלי המלונות. הסברתי לו מדוע מדובר בחששות שווא. קיימנו ישיבה עם נציגי התאחדות המלונות. תוך כדי השיחה אני מגלה שמאחורי ההתנגדות של בעלי המלונות עומד לא אחר מאשר ארגון צהר", אומר ח"כ סמוטריץ' ל'בשבע'.

לאחר שהתנגדות זו לחוק הוסרה, הגיעה התנגדות חדשה, הפעם מכיוונה של מפלגת כולנו. "צהר דיברו עם רחל עזריה מכולנו, ששכנעה את שר האוצר כחלון ואת פקידי האוצר להתנגד לחוק. ישבתי עם פקידי האוצר והצלחתי לשכנע אותם שמדובר בחוק טוב, גם אם לדעתם הוא לא מושלם והם היו מעדיפים להפריט את מערך ההשגחה של הרבנות. הגענו להסכמות שהחוק שלי יקודם במסגרת התקציב הקודם". מפלגת כולנו לא עמדה בהתחייבות, ולקראת ההצבעה על התקציב הנוכחי דרש סמוטריץ' את קידום החוק כתנאי לתמיכתו בתקציב.

ביום שני בשבוע שעבר הוא נפגש עם יו"ר סיעת כולנו רועי פולקמן כדי לדון בהצעת החוק לקראת אישור תקציב לשנת 2019. "ניסיתי להבין מדוע כולנו מתנגדים לחוק, ופשוט לא הצלחתי. באמצע השיחה פולקמן התקשר לרב גנזל, מנהל פרויקט 'צהר לחקיקה', ושאל אותו למה הם מתגדים לחוק". לא עברו שתי דקות עד שהרב דוד סתיו התקשר לפולקמן מאוסטרליה והציע לו להתנות את תמיכתו בחוק בהוספת סעיף שיפתח את אזורי הרישום בכשרות ויאפשר לכל מועצה דתית להעניק תעודת כשרות בכל הארץ. "שאלתי את פולקמן מה הקשר בין הצעת החוק שלי, שמחכה כבר שנה, לתנאי של הרב סתיו. אם זה חוק טוב, מדוע להתנות את קידומו בפתיחת אזורי הרישום? פולקמן בעצמו אמר שאין היגיון ענייני להתנגדות. הרי גם צהר שרוצים שהרבנות תהיה רגולטור, מסכימים שהרבנות תהיה זו שקובעת את הכללים האחידים. ההתנגדות היא אך ורק מסחרה פוליטית, ומתנים את הסרת ההתנגדות בפתיחת אזורי הכשרות".

הרב אלי בן דהן:
"אני לא יודע אם הרב פוירשטיין עצמו לא היה מודע למהלכים מאחורי הקלעים של צהר או שהוא חשב שאני לא יודע על המהלכים הללו. דווקא ארגון שמדבר על כך שיקדם את השקיפות בכשרות, פעל במחשכים כדי למנוע את התייעלות הכשרות של הרבנות"

תגובת צהר:

בארגון צהר בחרו שלא להתייחס עניינית לאף אחת מן הטענות, ובמקום זאת שלחו את התגובה הבאה: "בשבוע האחרון פנו למשרדי הארגון עשרות בעלי עסקים שאינם מחזיקים בבית העסק שלהם תעודת כשרות, וביקשו מאיתנו להגיע אליהם ולהעניק להם את הפיקוח שלנו. אנחנו שמחים מאוד שציבור שלא צרך אוכל כשר בעבר, יאכל מעתה אוכל כשר בפיקוח שקוף ומקצועי שלנו".

ה. קולות שונים שרואים בהקמת מערך הכשרות של צהר פריצת דרך לפירוק הרבנות הראשית

ענת הופמן, מנכ"לית המרכז הרפורמי לדת ומדינה:

כחלק מהאסטרטגיה שלנו כדי לכרסם במונופול החרדי מכל כיוון, המרכז לפלורליזם יהודי עתר לבית המשפט העליון בעבר כדי לפתוח אלטרנטיבה בשוק הכשרות. בעוד העתירה העליונה הראשונה המשפט שלנו נדחתה, בית המשפט העליון בספטמבר ביטל ההחלטה הקודמת שלהם המאפשר הסמכה אלטרנטיבית.

בשבוע שעבר, העמותה הרבנית צהר הודיעה כי הם יפתחו רשות פיקוח כשרות משלהם. ההכשר שלהם יספק אלטרנטיבה מעשית ותחרותית לזה של הרבנות הראשית לישראל. הם הארגון הגדול הראשון לספק הסמכת אלטרנטיבה ובתקווה יתחילו מגמה של רשויות רישוי מתחרות אחרות.

זהו צעד ראשון כדי לשבור את המונופול החרדי מעל ההכשר ובתקווה יהיה הצעד הראשון לקראת שבירת המונופול שלהם על פני סוגיות אחרות בישראל.

הרב אהרון ליבוביץ, ראש ארגון "השגחה פרטית", ארגון הכשרות האלטרנטיבית אשר התאחד עם 'צהר':

"לפני חמש שנים 'השגחה פרטית' החלה לסדוק את המונופול של הרבנות, ועם הזמן – הרחבנו את הסדק והפכנו אותו לשער של ממש. לא נלחמנו בשביל עצמנו, אלא בשביל הציבור, ומתוך אמונה שארגונים נוספים ילכו בעקבותינו. ברכות לארגון רבני 'צהר', שנכנס היום דרך השער שפתחנו. ההצטרפות של 'צהר' למערכה היא הכרזת ניצחון וסימן לכך שהמאבק הצליח. מכאן והלאה זה רק ילך וישתפר."

רבאיי אורי רגב, מנכ"ל 'חדו"ש לחופש דת ושוויון':

"כל כרסום במונופול הרבנות הוא לברכה, עד אשר יתבטל מוסד זה, הנשען על סחר סוסים פוליטי ומנוגד לרצון הציבור. חשיבות רבה מייחסת חדו"ש גם לעובדה כי יוזמת 'צהר' תרחיב את הייצוג הנשי בשוק שירותי הדת."

ד"ר יזהר הס, מנכ"ל התנועה המסורתית (קונסרבטיבית) בישראל:

"גם ב'צהר' הבינו, לאחר שנים של הגנה בפועל על הרבנות הראשית, באמצעות חיוך מזמין, כי תיקון יחסי הדת והמדינה בישראל ייעשה רק מחוץ לממסד הקיים. זהו צעד נוסף, חשוב מאין כמוהו, לפירוק הרבנות הראשית – מוסד שכבר מזמן איבד את האמינות והלגיטימיות שלו בעיני הציבור."

אורי קידר, מנכ"ל תנועת "ישראל חופשית":

"אנחנו תומכים בכל מי שפועל על מנת לפרק את מונופול הרבנות ושמחים שגם ב'צהר' מבינים שמגיע לציבור שומר הכשרות בישראל לקבל שירות שאפשר לסמוך עליו, ולא כזה שכל עניינו הוא בצע כסף. גם ב'צהר' הבינו שהרבנות הופכת פחות ופחות רלוונטית ומנסים בכל הכוח לייצר רעיונות, אולם כמו בתחום הכשרות - גם בתחום הנישואים, הקבורה והגיור - יש כאן מונופול שצריך וחיבים לפרק, והפתרון הוא מחוץ לרבנות ולא כחלק ממנה."

תומר פרסיקו, חוקר במכון הרטמן¹⁹:

יום חג הוא לנו. ארגון הרבנים' צהר' הודיע שהוא מקים מערך כשרות נפרד מהרבנות הראשית לישראל. מדובר במכה קשה למונופול המושחת של הרבנות, ובתחילת הפירוק של מערך הכשרות לארגונים שונים שיתנו לציבור שירות טוב יותר. צריך לתת כאן את כל הקרדיט למיזם 'השגחה פרטית' ולמייסדיו, חיה גלבע, ח"כ רחל עזריה והרב אהרון ליבוביץ', וגם למנהלת איילה פאלק. מדובר בפירוש בהמשך של הקו שהוא התווה באופן חלוצי... זו דוגמא נהדרת לפעולה מזהירה של אקטיביזם חברתי שענה על צורך אמיתי ושינה, אמנם במישור אחד, את מצב שדה הדת והמדינה בישראל. כעת להמשך המאבק למען נישואים חופשיים בישראל.

שוקי פרידמן, המכון הישראלי לדמוקרטיה²⁰:

"המהלך הוא עוד צעד בנטרול המונופול של הרבנות על שירותי הדת שהיא נותנת, ועוד ציון דרך בהפרדה בין דת ומדינה.. התהליך הזה, שקיבל אתמול חיזוק עם הקמת גוף כשרות על ידי ארגון צהר, שובר את המונופול של הרבנות הראשית לישראל, והופך אותה לפחות ופחות רלוונטית.. זוהי תחילתה של הדרך להפרדה חלקית ורצויה בין דת ומדינה בישראל, שתביא אותנו, כך אני מקווה, למצב בו הממסד הדתי יהיה מעורב פחות בחייו של יהודי בישראל."

אבי גבאי, יו"ר המחנה הציוני²¹:

"מברך את ארגון רבני צהר, שנאבק עד היום בהצלחה במונופול הרבנות הראשית בחתונות (נישואי דרכם) ובגיורים וכעת מקים מערך כשרות אלטרנטיבי".

נספחים

¹⁹ <http://www.k-gazit.co.il/ZeAn9e>

²⁰ <https://www.haaretz.co.il/opinions/.premium-1.5850772>

²¹ <https://www.inn.co.il/News/Flash.aspx/609173>

נספח א'

מקורות המימון של צהר – הרחבה

1. מליונר מאוסטרליה - הארי אוסקר טריבוגרוף

גורם מרכזי במימון פעילות צהר בתחום הגיור הוא המליונר האוסטרלי - הארי אוסקר טריבוגרוף. בישראל, תורם טריבוגרוף באמצעות עמותה בשם "מכון הארי אוסקר טריבוגרוף", אשר לה שיתופי פעולה רבים עם צהר, בעיקר בתחום הגיור.²²

כפי שנראה, ניתן להעריך שהוא גם אחד הגורמים שעומדים מאחורי מערך הכשרות החדש. טביעות האצבעות של מכון טריבוגרוף ניכרות במהלך שלבי ההקמה של מערך הכשרות.

מחקר השוק לצורך בדיקת כדאיות הקמת מערך כשרות חילופי, נערך על ידי מיזם "יהדות לכולנו", מיסודו של ח"כ אלעזר שטרן (יש עתיד), ובשיתוף מכון טריבוגרוף. כפי שמדווח ב ynet :

"מחקר שוק שנערך לקראת ההכרזה על מערך הכשרות של "צהר" בחן את פוטנציאל ההצלחה של תעודות ההשגחה החלופיות בקרב צרכנים הנוהגים לפקוד מסעדות ובתי קפה. הממצאים: 80% מהיהודים דוברי העברית בישראל (בניכוי החרדים, שאינם קהל היעד של המיזם) הביעו נכונות גבוהה או בינונית לאכול במקום הנושא את התעודה, ו- 58% ממי שאינם מקפידים על כשרות יעדיפו לסעוד בבית עסק המושגח על ידי "צהר" על פני מקומות אחרים.

הסקר נערך על ידי חברת המחקר "סי. איי. מידע שיווקי" עבור מיזם "יהדות לכולנו", מיסודו של ח"כ אלעזר שטרן (יש עתיד), ובשיתוף מכון טריבוגרוף"²³

באופן מקרי, דוברו של ח"כ אלעזר שטרן ממונה למנהל מערך הכשרות. יש לציין כי ח"כ שטרן עצמו ניהל קשרים בשנים האחרונות עם מכון טריבוגרוף ובכיריו, וטס לחו"ל מס' פעמים בהזמנת המכון והקרן.²⁴

²² https://www.facebook.com/pg/shorashim.tzohar/photos/?tab=album&album_id=268569786663101
²³ <https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-5132426,00.html>

קשרים בין מכון הארי אוסקר טריבוגרופ לח"כ אלעזר שטרן

ח"כ אלעזר שטרן נפגש בחו"ל 3 פעמים עם 'מכון הארי טריבוגרופ' בשנים 2016-2017.

בתאריך 09/03/2016 נפגש עם מנכ"ל המכון בסדני שבאוסטרליה, ב-17/05/2016 טס לארה"ב לפגישה בקרן, וב-16/06/2017 טס לאוקראינה למפגש נוסף.²⁵

על רקע דבריו של שטרן כבר בשנת 2015, בעת הקמת בתי הדין האלטרנטיביים של "גיור כהלכה", על כוונתו לפעול להקמת מערך כשרות מחוץ לרבנות, ניתן להעריך שמגעים אלו עם טריבוגרופ עסקו גם בקידום מטרה זו:

"רבנים חשובים שמו גבולות להתאכזרותה של הרבנות הראשית לאזרחי המדינה, ולעתידה של מדינת ישראל.. אחר כך נפעל גם להקמת מערך כשרות מחוץ לרבנות. אז שהרבנות לא תכיר, לא קרה כלום. לא כתוב בתורה שהיא הקובעת מיהו יהודי. הילדים שלי והילדים של השכנים שלי והחברים שלי יתחתנו עם אותם מתגיירים – וזה מה שחשוב"²⁶

הארי אוסקר טריבוגרופ – תעודת זהות

הארי אוסקר טריבוגרופ נחשב לאדם העשיר באוסטרליה²⁷. הארי הינו חבר מן המניין ותורם גדול לבית הכנסת הפלורליסטי "עמנואל" הממוקם בסידני²⁸, שכולל בעיקר תנועות רפורמיות וקונסרבטיביות²⁹. בתו היא 'רבה' בבית הכנסת³⁰.

מכון הארי אוסקר טריבוגרופ תורמים לפרויקט "מסלול" לגיור ברוסיה ובאוקראינה, במסגרתו יהודים מרוסיה ואוקראינה שלא הצליחו להוכיח את יהדותם במסגרת "שורשים", יתחילו את תהליך הגיור עוד בהיותם בחו"ל³¹. פרויקט של ארגון 'צהר' שנתמך גם הוא ע"י טריבוגרופ,

כמו כן, תורם למיזם הגיור האלטרנטיבי "גיור כהלכה"³². וכן לפרויקט "יהדות לכולנו" מיסודו של אלעזר שטרן, שמטרתו לקדם "יצירת ערוצים אלטרנטיביים לגיור האורתודוקסי"³³.

תורם רבות לנושא הבדואים. הקים בית ספר ומרכז תעסוקתי לבדואים, והוביל מספר פרויקטים נוספים "לשיפור איכות החיים של הבדואים בנגב"³⁴.

<http://main.knesset.gov.il/Activity/committees/Ethics/Documents/MkAbroad.pdf> ²⁴

<http://main.knesset.gov.il/Activity/committees/Ethics/Documents/MkAbroad.pdf> ²⁵

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4689478,00.html> ²⁶

<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001131544> ²⁷

<http://www.belmadar.com.au/post/harry-triguboff-at-emanuel-synagogue> ²⁸

[/https://emanuel.org.au](https://emanuel.org.au) ²⁹

<https://emanuel.org.au/about-us/our-clergy> ³⁰

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4784704,00.html> ³¹

<https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4689429,00.html> ³²

http://www.guidestar.org.il/vf_view_file?guid=55c7d8fcd8f1c16-0f5643c30c677d89-63b6366ab500bc7f161bcace74a2719c9fe2f5f2f894abd56b318233ecc0dd826-999c8de81a7be4aa-2ead33d81bf12d283 ³³

<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001131544> ³⁴

בפרסומים תקשורתיים מוזכר מכון הארי טריגובוף כאחד מ"עמודי התווך של פעילות 'קידום פתרונות לבעיית הגיור בישראל', בעיקר דרך ארגונים המציבים אלטרנטיבה לגיור של הרבנות, ובראשם ארגון רבני בית הלל".³⁵

בחברת של צהר³⁶ שפירטה אודות כוונה להקים פרויקט לגיור קטינים של ארגון צהר³⁷, הוזכר טריבוגרוף כגורם המממן של הפרויקט.

תומך בנוסף בתנועת 'נאמני תורה ועבודה'³⁸ וב'בית מורשה'³⁹. יש לציין כי נושאי משרות במכון הארי טריבוגרוף משמשים במקביל גם ב'בית מורשה' וב'צהר'⁴⁰.

הרב יהודה גלעד, ראש ישיבת מעלה גלבע, חבר הנהלה במכון הארי טריגובוף⁴¹. כמו כן, ביתו של הארי, ד"ר אורנה טריבוגרוף, המשמשת כ'רבה' בבית כנסת האוסטרלי, הינה חברת הנהלה בעמותת המכון.

2. תקדימי העבר – התורמים המרכזיים של צהר (חלקי)

להלן יפורטו קרנות פילנתרופיות שתרמו בעבר למיזמים שונים של ארגון צהר, אשר יתכן ויקחו חלק גם במימון מערך הכשרות החדש:

א. קרן אביחי

ארגון רבני צוהר הוקם על ידי קרן אביחי כדי לקדם הנהגה רבנית מתונה. קרן אביחי קיימה מבחינה תקציבית את פעילות ארגון 'צהר' בשנותיו הראשונות⁴² (בשנת 2004 לדוג' היווה תקציב

הקרן 94% מסך הכנסות 'צהר'). קרן

אביחי התנתה את תרומתה ל'צהר'

בהתאם לשביעות רצונה מהרכב הועד

המנהל של העמותה, נוסף על כך שנציג

הקרן יכלל בועד המנהל של 'צהר'.

אכן, ארתור פריד, יו"ר ומנכ"ל קרן

אביחי באותה התקופה⁴³, היה חבר בועד המנהל של עמותת 'צהר'.

שם חבר הועד	מספר ת.ז.	תאריך מינוי	הערות
יוני הולצר	056527237	26.10.05	
דוד כץ	012363156	26.10.05	
מוני לימן	535173711	26.10.05	
ארתור פריד	011946092	26.10.05	נציג קרן אביחי
יובל שרלו	005054169	26.10.05	
דוד סתיו	006423213	26.10.05	מייסד
אלישע אבינר	016436396	26.10.05	

בעקבות תנאים אלה מצד קרן אביחי, והתלות הכספית של 'צהר' בקרן כמממנת יחידה כמעט של הארגון, נכתב בדו"ח "סיום ביקורת עומק" בארגון, שהוגש לממונה על התאגידים, כי: "לדעתנו

לעמותה שבדקנו **תלות רבה בקרן אביחי ישראל בהיבט הכספי ובהחלטות על תכנון וביצוע**

פעולות העמותה. הפסקת המימון ע"י קרן אביחי ישראל עלולה להביא לחדלות פירעון של

העמותה שבדקנו ולהפסקת פעילותה".

³⁵ [/http://www.93fm.co.il/radio/318314](http://www.93fm.co.il/radio/318314)

³⁶ <http://www.kikar.co.il/שערוריית-הגיור-יהודים-בסרט-נע.html>

³⁷ <http://www.srugim.co.il/117654> -מהלך-מוצהר-של-גיור-קטנים-הוא-חילול-השם

³⁸ <https://toravoda.org.il/מי-אנחנו/שקיפות/>

³⁹ <http://www.bmj.org.il/inner/25>

⁴⁰ http://www.guidestar.org.il/vf_view_file?guid=1815fc64075b19-a30f4fc64caf58f-6976d1d223136cfb2b3d92044ac25d08choda60c8c501ed684ef234c1071197-2985a8cb338cb483-31fa84d824b8a66c

⁴¹ https://www.facebook.com/pg/shorashim.tzohar/photos/?tab=album&album_id=268569786663101

⁴² ע"פ מסמכי העמותה.

⁴³ <http://www.avichai.org.il/he/node/114>

תקציב קרן אביחי לארגון צהר הוגדר תחת מטרת "פיתוח מנהיגות יהודית חדשה"⁴⁴

פיתוח מנהיגות יהודית חדשה				
400,000	650,000	750,000	300,000	בית מדרשה
540,000	813,000	703,000	650,000	מכינות קדם צבאיות
717,000	497,000	610,000	604,000	סמנדר שמש
454,000	740,000	650,000	544,000	צהר
435,000	400,000	395,000	440,000	קולות
550,000	318,000	170,000	932,000	תהודה

בין מטרות הקרן המוצהרות: "עידוד וטיפוח יחסי הבנה, רגישות וזיקה הדדית בין יהודים מכל הזרמים והגישות למסורת."⁴⁵

הקרן מימנה בנוסף את ארגון 'נאמני תורה ועבודה'⁴⁶, **בית ספר קשת הקונסרבטיבי**⁴⁷, בתי המדרש הפלורליסטיים 'אלולי ויעלמאי'⁴⁸, 'בית מורשה'⁴⁹, **בתי המדרש החילוניים של 'ביני'ה'**⁵⁰, מכון 'עתים'⁵¹, 'יון ליר'⁵², 'מכון הרטמן'⁵³ ועוד.

ב. קרן קשת

מתוך מטרות הקרן⁵⁴: " לחזק את הקשרים המשותפים תוך כיבוד ההבדלים בין כל היהודים ולהבטיח שהתרבות היהודית, **על כל גווניה**, תשתמר ותתחזק"

הארגון מעיד על עצמו כי מדובר בארגון פלורליסטי, אשר פועל במשותף עם כל זרמי היהדות, כולל רפורמים וקונסרבטיבים⁵⁵, ומעביר גם תכניות בעלות תכנים נוצריים⁵⁶.

תמכה בנוסף ב: 'בית מדרש ישראלי - עין פרת'⁵⁷, **בית ספר קשת של התנועה הקונסרבטיבית**⁵⁸, **בית אבי חי**⁵⁹, **בית מורשה**⁶⁰.

ג. קרן יהל

תורמת לפרוייקט המלגות של 'הל"ל – האגודה ליוצאים בשאלה'⁶¹. תומכת ב'הלל ישראל', מבית ארגון 'הללי העולמי'⁶².

ד. United Israel Appeal (הפדרציות היהודיות של צפון אמריקה)

⁴⁴ <http://www.avichai.org.il/sites/default/files/Annual-Report-2004.pdf> עמי 25

⁴⁵ <http://www.avichai.org.il/he/אודות/שליחותנו>

⁴⁶ <https://toravoda.org.il/מי-אנחנו/אודותינו/>

⁴⁷ <http://www.avichai.org.il/sites/default/files/Annual-Report-2004.pdf>

⁴⁸ <http://www.avichai.org.il/he/node/75>

⁴⁹ <http://www.avichai.org.il/he/ארכיון%20תוכניות>

⁵⁰ שם

⁵¹ שם

⁵² שם

⁵³ שם

⁵⁴ http://www.guidestar.org.il/GS_Malkar?number=580356327

⁵⁵ <http://www.keshetisrael.co.il/about-keshet>

⁵⁶ <http://www.keshetisrael.co.il/keshet-clients>

⁵⁷ http://www.guidestar.org.il/vf_view_file?guid=5aa1a3d1f939eac-cd6c1da5a84c59dd-1e8d08ef250d56aeacfc698caea23e0714be2fbc8a5879b44c75309dccc7713-88e2c04c702b856-1b2067861f024cedd4

⁵⁸ http://www.guidestar.org.il/vf_view_file?guid=66b795dd09d960f-ae523715637d1bf7-27c8a5ae8d1de62363a2ecfc8d459774d753f0c7cac5aa69080d1f185071216d-155f14276e3554ca-d5adaa0691fe44128

⁵⁹ http://www.guidestar.org.il/vf_view_file?guid=66b795dd09d960f-ae523715637d1bf7-27c8a5ae8d1de62363a2ecfc8d459774d753f0c7cac5aa69080d1f185071216d-155f14276e3554ca-d5adaa0691fe44128

⁶⁰ http://www.guidestar.org.il/vf_view_file?guid=6c769a74847c4f0-042a0e93caa74162-b0276936d3911e0e93ce707be727e9074bb4213df65930460fcd7e0cceb1eae6-bdc757ecc1c052302-25974ec6c27025ac64

⁶¹ <https://www.hillel.org.il/he/studies/funds/scholarships-donors>

⁶² <http://hillel.org.il/he/מי-אנחנו/שותפים>

הארגון אומר בפירוש כי הוא תומך בחיזוק חופש הדת בישראל, ובשבירת המונופול של הרבנות על תחומי הנישואין, הכשרות, הגיור וכו'. הפדרציה תומכת בארגונים אורתודוקסים-ליברלים, קונסרבטיבים ורפורמים במטרה להביא אלטרנטיבות שונות לנישואין בישראל, לאפשר תפילה "שיוויונית" בכותל, ועוד⁶³.

ה. קרן יורנו

מטרתה: לקדם השקפת עולם מתונה - ערכי "אורתודוקסיה מודרנית" שמשלבת בין העולם התורני לבין העולם המודרני - בקרב המגזר הציוני-דתי בארץ. נושאי הליבה של השקפה זו מתמקדים בשילוב בין תורה ודמוקרטיה, צדק חברתי, מעמד האשה, אחדות יהודית, וחינוך ותרבות כלליים. "הקרן דוגלת בכך ש" יש להעצים את המגזר הציוני הדתי, לחזק אותו ובסופו של דבר לשדר קול מתון שמקדם את הערבוב של הלכה עם מעורבות בעולם המודרני מלכתחילה.⁶⁴"

תומכת בנוסף ב: בית מורשה⁶⁵, 'פלוגתא'⁶⁶, נאמני תורה ועבודה⁶⁷, כי"ח⁶⁸.

ו. פדרציית ניו יורק

הפדרציה תורמת ל"ישראל חופשית", שפועל להפרדת דת ומדינה⁶⁹. וכן לשיבה החילונית בינ"ה⁷⁰, וכן לארגון הגג "פנים - איגוד ארגוני יהדות ישראלית"⁷¹ - שמאגד תחתיו ארגוני 'התחדשות יהודית' רבים שפועלים לשינוי פני היהדות, בהם התנועה הרפורמית, הקונסרבטיבית ועוד.

⁶³ <https://jewishfederations.org/about-jfna/israel-overseas/advancing-religious-freedom-in-israel>

⁶⁴ http://wiki.sheatufim.org.il/קרן_יורנו/Yoreinu_קרן_יורנו

⁶⁵ <http://www.bmj.org.il/inner/25>

⁶⁶ <http://plugta.yozmatorot.org.il/שותפים-לדרך/>

⁶⁷ <https://toravoda.org.il/מי-אנחנו/אודותינו/>

⁶⁸ <http://www.kiah.org.il/he/מארג/441-item-קרן-יורנו>

⁶⁹ <http://bfree.org.il/%D7%A9%D7%95%D7%AA%D7%A4%D7%99%D7%9D-%D7%95%D7%AA%D7%95%D7%A8%D7%9E%D7%99%D7%9D>

⁷⁰ <https://bina.org.il/en/secular-yeshiva/about>

⁷¹ <http://www.panim.org.il/node/218>

נספח ב'

מקורות המימון של מיזם הכשרות "השגחה פרטית"

מערך הכשרות החדש של ארגון צהר, מתבסס על מיזם "השגחה פרטית" אשר פעל בשנים האחרונות והעניק תעודות כשרות אלטרנטיביות לבתי עסק, כאמור לעיל. העסקים ומערך הפיקוח של השגחה פרטית מתמזג כולו בתוך המערכת החדשה שמקים ארגון צהר. "השגחה פרטית" נתמכה באופן מלא על ידי 3 גופים קרנות פילנתרופית בעייתיות:

• קרן שוסטרמן:

- קרן משפחתית של צ'ארלס ולין שוסטרמן,
- על פי אתר קרן שוסטרמן, בין השאר, הקרן תומכת בארגונים הבאים⁷²:

▪ להט"ב -

- 'חוש"ן – מרכז החינוך וההסברה של קהילת הלהט"ב בישראל'
- 'הבית הפתוח לגאווה ולסובלנות בירושלים' - ארגון של קהילת הלהט"ב בירושלים, המוביל את מצעדי הגאווה בעיר ועוד.⁷³

▪ רפורמים ו'התחדשות יהודית' -

- Hebrew Union College (היברו יוניון קולג') – מכון למדעי היהדות של התנועה הרפורמית בירושלים, ב"ס להכשרת "רבנים רפורמים" בישראל.
- פנים – איגוד ארגוני יהדות ישראלית⁷⁴ - הקרן תומכת בארגון הגג "פנים" שמאגד תחתיו ארגוני 'התחדשות יהודית' רבים שפועלים לשינוי פני היהדות, בהם התנועה הרפורמית והתנועה הקונסרבטיבית ועוד.

▪ שינוי פני העיר ירושלים –

- 'עונת התרבות של ירושלים' - פסטיבל "מקודשת"⁷⁵ בשלוש שפות לאורך מס' שנים, ואירועי תרבות חילוניים ופולרליסטיים נוספים בירושלים.⁷⁶

- "נשים עושות שלום" – ישנם אירועים של ארגון השמאל "נשים עושות שלום" אשר נערכים בבית קרן שוסטרמן, דרך בית לחם⁷⁷.

• קרן ליטטאג (leichtag)

- קרן ליטטאג⁷⁸ - סאן דייגו, קליפורניה.
- הקרן תומכת, בין השאר, בארגונים הבאים:

▪ הקרן החדשה לישראל -

⁷² <https://www.schusterman.org/content/our-partners-3>

⁷³ <https://www.schusterman.org/jerusalem-open-house-pride-and-tolerance-joh>

⁷⁴ <https://www.panim.org.il>

⁷⁵ <http://en.mekudeshet.com> ; <https://www.schusterman.org/jerusalem-season-culture-jsoc>

⁷⁶ להרחבה - <https://www.haaretz.co.il/gallery/theater/1.2334293> ; עוד הרחבה <https://www.ha->

[makom.co.il/article/articleyoel-herzberg-onat-hatarbut](http://www.womenwagepeace.org.il/locations/%D7%A7%D7%A8%D7%9F-%D7%A9%D7%95%D7%A1%D7%98%D7%A8%D7%9E%D7%9F)

⁷⁷ <http://www.womenwagepeace.org.il/locations/%D7%A7%D7%A8%D7%9F-%D7%A9%D7%95%D7%A1%D7%98%D7%A8%D7%9E%D7%9F>

⁷⁸ <https://leichtag.org>

- **2013** - על פי דו"ח של הקרן החדשה לישראל.⁷⁹ קרן לישראל העבירה מימון של מעל 100,000 דולר בשנת 2013 לקרן החדשה לישראל.⁸⁰
 - **2014** - על פי הדוח הכספי של קרן לישראל, בשנת 2017 העבירה הקרן 122,657 דולר בסה"כ לקרן החדשה לישראל עבור מס' פרויקטים, ביניהן תמיכה בפעילות של הארגון "ישראל חופשית" בירושלים (\$25,000), שילוב סטודנטים ערבים ממזרח ירושלים בהדסה עין כרם, ופרוייקטים נוספים בירושלים.
 - **רפורמים והתחדשות יהודית** -
 - "ישראל חופשית" - על פי אתר הארגון "ישראל חופשית" שפועל להפרדת דת ומדינה, קרן לישראל תורמת לפעילות הארגון.⁸¹ כאמור, אותרה תמיכה של קרן לישראל ב-2014 דרך הקרן החדשה לישראל.⁸²
 - **בינה** - קרן לישראל תומכת ב'שיבה החילונית' בירושלים של ארגון בינה.⁸³
 - **מכון הרטמן** - באתר קרן לישראל מופיע המכון "מכון שלום הרטמן".⁸⁴
 - **שינוי פני העיר ירושלים** -
 - באתר קרן לישראל מפורטת תכנית רחבה שנקראת "חידוש ירושלים". בין הפרוייקטים והארגונים הנתמכים - "רוח חדשה", "התנועה הירושלמית", "בליבה חומה" ועוד.⁸⁵
 - **כפר ירושלמי** - הקרן תמכה בפרויקט "כפר ירושלמי" שהחל ב-2013 שמטרתו, בין השאר, לקדם פלורליזם בירושלים.⁸⁶
 - **הפדרציה של ניו יורק (UJA)**
 - **רפורמים והתחדשות יהודית** -
 - "ישראל חופשית" - על פי אתר הארגון "ישראל חופשית" שפועל להפרדת דת ומדינה, הפדרציה תומכת בפעילות הארגון.⁸⁷
 - **בינה** - הפדרציה תומכת ב'שיבה החילונית' בירושלים של ארגון בינה.⁸⁸
- פנים** - איגוד ארגוני יהדות ישראלית⁸⁹ - הפדרציה תומכת בארגון הגג "פנים" שמאגד תחתיו ארגוני 'התחדשות יהודית' רבים שפועלים לשינוי פני היהדות, בהם התנועה

נספח ב'

⁷⁹ <https://issuu.com/newisraelfund/docs/newisraelfund2013annualreport> צמ' 13.

⁸⁰ יש לציין שבדוח הכספי של קרן לישראל מופיעה ב-2013 תרומה על סך של 77,275 דולר בלבד לקרן החדשה לישראל.

⁸¹ <http://bfree.org.il/%D7%A9%D7%95%D7%AA%D7%A4%D7%99%D7%9D-%D7%95%D7%AA%D7%95%D7%A8%D7%9E%D7%99%D7%9D>

⁸² יש לציין שהדוחות הכספיים של ישראל חופשית מופיע כמיליון וחצי ש"ח תרומות מחו"ל, ללא פירוט הגופים התורמים.

⁸³ <https://bina.org.il/en/secular-yeshiva/about>

⁸⁴ <https://leichtag.org/hive/shalom-hartman-institute>

⁸⁵ <https://leichtag.org/grant-stories/new-spirit>

⁸⁶ <http://jerusalemvillage.org/who-we-are/strategic-plan>

⁸⁷ <http://bfree.org.il/%D7%A9%D7%95%D7%AA%D7%A4%D7%99%D7%9D-%D7%95%D7%AA%D7%95%D7%A8%D7%9E%D7%99%D7%9D>

⁸⁸ <https://bina.org.il/en/secular-yeshiva/about>

⁸⁹ <http://www.panim.org.il/node/218>

בלימת החקיקה - כתבה בעיתון "בשבע"⁹⁰

34 | בשבע | כ"א באדר תשע"ח 8.3.2018

זרעים פוזת אוזי רשום
במסגרת תמיכת התעודה של שרי

מבעד לצהר הכשרות

עם השקת מיזם הכשרות של צהר טענו בארגון שמתרתם הסופית היא להביא לשיפור גם במערך הכשרות של הרבנות. אולם בכירים בבית היהודי טוענים כי הארגון עומד מאחורי טרפוד הצעת חוק שנועדה לשפר משמעותית את הכשרות הממלכתית. בצהר מסרבים להגיב

אבישי גרינצייג, כ"א באדר תשע"ח 14:10 08/03/18

"כלפי חוץ אתם מציגים את רצונכם לשפר את מערך הכשרות של הרבנות, אך מאחורי הקלעים פעלתם פוליטית לטרפד כל רפורמה ושיפור של מערך הכשרות. כמו בבדיחה על זה שנשר מקורס טיס והלך לשרת בני"מ, התחושה שלנו היא שאחרי שצהר נכשלו בבחירות לרבנות הראשית, פשוט החלטתם לפרק אותה". דברים חריפים אלו אמר לאחרונה ח"כ בצלאל סמוטריץ' לרב רפי פוירשטיין, מראשי ארגון רבני צהר.

ביום שני בשבוע שעבר הוזמן הרב פוירשטיין על ידי נפתלי בנט לשיבת הסיעה, כדי לספר על תאגיד הכשרות של הארגון, שיתחרה במונופול של הרבנות הראשית. בצהר קיוו שאולי אף יקבלו את ברכת הבית היהודי להקמת התאגיד, שבראשו עומד הרב אורן דובדבני, שכהן בחודשים האחרונים כראש מערך הכשרות בארגון 'השגחה פרטית'. אולם מהר מאוד האווירה החגיגית התחלפה בביקורת צולבת מצד חברי הכנסת, ובראשם סגן שר הביטחון הרב אלי בן דהן וח"כ בצלאל סמוטריץ'.

בכנסת הנוכחית, לאחר שמונה לתפקיד סגן הביטחון, העביר הרב בן דהן את הצעת החוק בדבר קביעת כללים אחידים למערך הכשרות לח"כ סמוטריץ' כדי שיקדם אותה, אך אז החלו ההתנגדויות. "כשניסיתי בשנה שעברה לקדם את החוק, שר התיירות יריב לויין הביע התנגדות נחרצת וטען שהוא יפגע בבעלי המלוונות. הסברתי לו מדוע מדובר בחששות שווא. קיימנו ישיבה עם נציגי התאחדות המלוונות. תוך כדי השיחה אני מגלה שמאחורי ההתנגדות של בעלי המלוונות עומד לא אחר מאשר ארגון צהר", אומר ח"כ סמוטריץ' ליבשבע. בהתאחדות המלוונות הסבירו

⁹⁰ <https://www.inn.co.il/News/News.aspx/368047>

שהם חוששים מהחמרת הנהלים והעלאת רף הדרישות, וכדי להרגיעם, הרבנות הראשית התחייבה בכתב שהסטנדרטים לא יוחמרו ביחס למצב כיום.

לאחר שהתנגדות זו לחוק הוסרה, הגיעה התנגדות חדשה, הפעם מכיוונה של מפלגת כולנו. "צהר דיברו עם רחל עזריה מכולנו, ששכנעה את שר האוצר כחלון ואת פקידי האוצר להתנגד לחוק. ישבתי עם פקידי האוצר והצלחתי לשכנע אותם שמדובר בחוק טוב, גם אם לדעתם הוא לא מושלם והם היו מעדיפים להפריט את מערך ההשגחה של הרבנות. הגענו להסכמות שהחוק שלי יקודם במסגרת התקציב הקודם". מפלגת כולנו לא עמדה בהתחייבות, ולקראת ההצבעה על התקציב הנוכחי דרש סמוטריץ' את קידום החוק כתנאי לתמיכתו בתקציב.

ביום שני בשבוע שעבר הוא נפגש עם יו"ר סיעת כולנו רועי פולקמן כדי לדון בהצעת החוק לקראת אישור תקציב לשנת 2019. "ניסיתי להבין מדוע כולנו מתנגדים לחוק, ופשוט לא הצלחתי. באמצע השיחה פולקמן התקשר לרב גנזל, מנהל פרויקט 'צהר לחקיקה', ושאל אותו למה הם מתנגדים לחוק". לא עברו שתי דקות עד שהרב דוד סתיו התקשר לפולקמן מאוסטרליה והציע לו להתנות את תמיכתו בחוק בהוספת סעיף שיפתח את אזורי הרישום בכשרות ויאפשר לכל מועצה דתית להעניק תעודת כשרות בכל הארץ. "שאלתי את פולקמן מה הקשר בין הצעת החוק שלי, שמחכה כבר שנה, לתנאי של הרב סתיו. אם זה חוק טוב, מדוע להתנות את קידומו בפתיחת אזורי הרישום? פולקמן בעצמו אמר שאין היגיון ענייני להתנגדות. הרי גם צהר שרוצים שהרבנות תהיה רגולטור, מסכימים שהרבנות תהיה זו שקובעת את הכללים האחידים. ההתנגדות היא אך ורק מסחרה פוליטית, ומתנים את הסרת ההתנגדות בפתיחת אזורי הכשרות."

בן דהן: פוגעים בהנהגה הרבנית

הרב אלי בן דהן, מה הייתה תגובת הרב פוירשטיין לטענותיך בישיבת הסיעה?

"לא היו לו תשובות של ממש. הוא נע באי נוחות והיה נראה מאוד מופתע. אני לא יודע אם הוא בעצמו לא היה מודע למהלכים מאחורי הקלעים של צהר או שהוא חשב שאני לא יודע על המהלכים הללו. דווקא ארגון שמדבר על כך שיקדם את השקיפות בכשרות, פעל במחשכים כדי למנוע את התייעלות הכשרות של הרבנות", אומר הרב בן דהן, ומוסיף: "מצד אחד הם בעצמם מונעים את ייעול מערך הכשרות, ומהצד השני הם אומרים שעקב הליקויים החמורים, אין ברירה אלא להקים גוף כשרות אלטרנטיבי."

צהר טוענים שהדרך היחידה לשפר את מערך הכשרות היא הפרטתו והפיכת הרבנות לרגולטור.

"זה מקומם שצהר בטוחים שרק הם מבינים בכשרות. האם כל זקני רבני הציונות הדתית לא מבינים? הרב אריאל, הרב דרורי והרב דרוקמן לא מבינים? אלה יהירות והתרסה שלא ייעצרו רק בתחום הכשרות, אלא מהוות פגיעה קשה בסמכות התורנית של ההנהגה הרבנית". בן דהן קורא לרבני צהר לחזור בהם מהיוזמה. "אני קורא להם לשקול שוב את החלטתם, 'מודים דרבנן היינו שבחייהו', לא בושה להודות בטעות ולמנוע את הפגיעה ברבנות הראשית."

גם נפתלי בנט, שנוטה לא להתערב בנושאי דת ומדינה, הביע פליאה על ההתנגדות של צהר ליוזמת החקיקה של הבית היהודי, ופנה לרב פוירשטיין: "גם אם אתם חושבים שזה לא חוק מושלם, וגם אם אתם רוצים להקים כשרות פרטית, למה אתם פונים למפלגות אחרות כדי שיתנגדו לחוק

שלנו? ". גורמים בבית היהודי אומרים שבעקבות ישיבת הסיעה הוחלט שהמפלגה תמשיך לקדם את הצעת החוק של סמוטריץ' לייעול מערך הכשרות.

בארגון צהר בחרו שלא להתייחס עניינית לאף אחת מן הטענות, ובמקום זאת שלחו את התגובה הבאה: "בשבוע האחרון פנו למשרדי הארגון עשרות בעלי עסקים שאינם מחזיקים בבית העסק שלהם תעודת כשרות, וביקשו מאיתנו להגיע אליהם ולהעניק להם את הפיקוח שלנו. אנחנו שמחים מאוד שציבור שלא צרך אוכל כשר בעבר, יאכל מעתה אוכל כשר בפיקוח שקוף ומקצועי שלנו."